

A múzeumok reneszánsza nem lett volna elképzelhető a Hiller István nevével fémjelzett kulturális politika nélkül

Vitáznak a múzeumok jövőjéről

A múzeumok milliókat vonzanak évente, a látványpiac részei lettek, ám a sikeres tárlatok mögött megannyi kibeszéletlen kérdés, belső ellentét feszül. Ezekből gyűjtöttünk össze néhányat.

Ma már senki nem gondolja azt, hogy a múzeum régiségek gyűjteménye, ahová csak a szakemberek, na meg a gondosan beteretelt diákcsoportok járnak. A Szépművészeti Múzeumban 2003 decemberében nyílt Monet és barátai című kiállítástól kezdve nézünk úgy a múzeumokra, mint élő, izgalmas, trendi helyekre. Azóta volt tucatnyi nagykiállítás, a népszerű Múzeumok Éjszakája pedig bulizni invitál évről évre a tudomány templomaiba. A múzeumok reneszánsza nem lett volna elképzelhető a Hiller István nevével fémjelzett kulturális politika nélkül. A politika és a szakma egy része hamar egymásra talált. A kiállítások komoly tudományos feladat elé állítják a múzeumokat, lehetőség nyílik a műtárgyállomány áttekintésére, új kontextusba helyezésére. Talán soha nem derül ki a szegedi múzeum pincéjében őrzött Madonnáról, hogy Vasari a festője, ha egy nagyszabású tárlat során górcső alá nem veszik a szakemberek. Egy-egy nagykiállítás kapcsán a szakmai presztízs mellett komoly fejlesztéseket is meg tudtak valósítani az intézmények: minisztériumi forrásokból épültek biztonsági kapuk, és számos helyen cserélték le a reflektorparkot is. Sőt a múzeumok hamar rájöttek, egy jó üzleti tervvel rendelkező kiállítás nem csak erkölcsi hasznot hoz, hanem - szponzori és jegybevételekkel - anyagit is.

Ez a folyamat természetesen nem volt mentes gyermekbetegségektől. Emlékezhetünk a Magyar Nemzeti Galéria fiaskójára, amikor Klimt, Kokoschka, Schile címmel hirdetett egy olyan kiállítást, ahol legfeljebb egy-egy sokszorosított grafika volt látható a molinóra nyomtatott festőktől. Azóta a kiállítás professzionális piaccá vált. Sokan épp ezt kárhozzátják. Kétségtelen, vannak a piacon olyan tárlatok, melyekben nincs, vagy csak nagyon kevés a "hozzáadott érték", hiszen komplett utazó kiállításokat lehet vásárolni a világban. A Szépművészeti Múzeumhoz érkeznek - lévén a kiállítási piac vezetője - a legjelentősebb állami, uniós és szponzori források, nem csoda, hogy a többi intézmény kimondva, kimondatlanul féltékenyen tekint rá.

Persze a kiállítások csak a látható részét jelentik a múzeumoknak. Még a legsikeresebb intézmények is súlyos raktárgondokkal küzdenek, műtárgygyarapításra pedig csak jelképes összegek állnak rendelkezésre. Hiába a vidéki múzeumok megújítását célzó Alfa program, a megyei múzeumok állandó tárlatai a hatvanas-hetvenes évekből valók, látogatottságuk csekély. Át kellene gondolni, szükség van-e 19 plusz egy (Budapesti Történeti Múzeum) olyan múzeumra, amely az őskortól a XX. századig kronologikusan elmeséli a történelmet. A 19-20. században kialakult megyei intézményi struktúra átalakítása is várat magára. A fővárosban sem jobb a helyzet, továbbra sem jött létre egy szórakoztatva tanító technika-történeti múzeum, hiába vonták össze a Műszaki és Közlekedési Múzeumot, sem több pénz, sem kiállítóhely nem járt vele. Nem kapott helyet az Építészeti Múzeum sem. Számos épület felújítása (például az Iparművészeti) nem halasztható tovább, a Nemzeti Galéria közforgalmi terei szinte vállalhatatlanul elavultak. A Múcsarnok kong az ürességtől, míg a magyar képzőművészetnek nincs reprezentatív megmutatkozási lehetősége. A Nemzeti Múzeum állandó kiállítása avult, időszaki tárlatai esetlegesek. Nem mutat példát a múlttal való szembenézéshez: végrehajtóval kellett kihozatnia a nemzet múzeumából a Sigray

örökösöknek nemrég a visszaperelt letéti anyagot. A nagy ásatásokat végző Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat múzeumi rendszerbe való beillesztése is várat magára. Megannyi kérdés, amit a szakmának kellene megbeszélnie.

Népszava Online

Marosi Ernő: "a hagyomány lábbal tiprásáról" egyáltalán nem szóltam

"Nem vagyunk kampányoló miniszterelnök-jelöltek"

Marosi Ernő művészettörténész professzort, akademikust Baán László a Szépművészeti Múzeum főigazgatója hívta vitára nemrég. Marosi Ernő lapunknak eljuttatott válaszában elfogadta a kihívást, ám nem abban a formában, ahogy azt a főigazgató kérte. A levélváltás közzétételével lapunk hozzá kíván járulni a felek egymásra találáshoz, ám a további közvetítés helyett legközelebb az érdemi vitáról szeretne beszámolni.

Marosi Ernő nem zárkózik el a vitától

Megtisztel, hogy személyemre redukálták a 90 éves Garas Klára akadémikus ünnepléséről szóló beszámolójukat. Mint Baán László főigazgató úrnak azonnal röviden említettem is, nem zárkózom el a szakmai vitától, amiben persze csak tudományos kutatóként van illetékességem. A vita feltétele azonban nem valamiféle médiaesemény megszervezése, hanem a tudományos világban szokásos, írásos (például valamely folyóiratban megjelenő) polémia, amely mások kontrollját, hozzászólásait is megengedi. Ennek a megfontolásnak jogosságára figyelmeztet egy legalább félórás beszélgetésből kiragadott egyetlen mondatom sorsa. Mert kellően kiélezett volt, egy újságíró felkapta, és egy saját mondatával bevezette (Magyar Narancs 2009.03.05). Most egy idézőjel áthelyezésével az egész mint az én szövegem lett botránykövé, holott én pl. "a hagyomány lábbal tiprásáról" egyáltalán nem szóltam, mert ez egyszerűen nem az én stílusom. Nem vagyunk kampányoló miniszterelnök-jelöltek, nem a mi dolgunk K.O-val vagy pontozással végződő mérkőzések vívása, hiszen mindig szükségképpen eltérő vélemények és nézőpontok megismertetése lenne a cél.

Azt is megemlítettem: ha a főigazgató urat feszélyezi, hogy "ex cathedra" nyilatkozom, jövő tavasszal, egyetemi tanárként nyugugalomba vonulásom után ez a látszat is elhárul majd magánvéleményem kifejtéséről.

És ha már: sajnálom, hogy Baán László beszédének igazi szenzációjáról, a Szépművészeti Múzeumban tudományos kutatóhely felállításának szándékáról a Népszava nem tudósított. Ez pedig diskurzusunknak igazán méltó, közös témája lehetne - és önmagában is válasz hiányérzeteimre.

Marosi Ernő

Válasz Marosi Ernőnek

A Szépművészeti Múzeum nevében őszintén örülök, hogy Marosi Ernő nem zárkózik el a szakmai vitától. Azt azonban sajnálom, hogy a Professor úr továbbra is megkerülni látszik a választ nyilvánosan tett javaslatomra. Természetesen az általa felvetett írásos "polémiának" is állok elébe, de ez semmilyen módon nem helyettesítheti az általam javasolt nyilvános disputát, ahol - az írásos üzenetváltásokkal szemben - az egymás mellett való elbeszélés lehetőségét korlátozza az előben kimondott állítások és viszontállítások súlya, ahol érvet érvhez, tényt a tényhez közvetlenül lehet és kell is helyezni, s ahol az élő nyilvánosság közvetlen kontrollt jelent. Továbbra is várom tehát Professor úr válaszát, hogy hajlandó-e egy kétszemélyes, sajtó- és közönségnyilvános beszélgetésen eszmét cserélni a Szépművészeti Múzeum jelenéről és jövőjéről.

Baán László

Népszava Online